

UGRABLJEN IZUM IN PROPADEL PROJEKT COBISS.NET POD POKROVITELJSTVOM UNESCA

Kot je bila v nekdanji Jugoslaviji najbolj prepoznavna mariborska blagovna znamka TAM (Tovarna avtomobilov Maribor), bi lahko bil danes v državah Zahodnega Balkana in v Bolgariji to COBISS, če bi ga, tako kot v Sloveniji, uporabljale vse knjižnice ter vsi bralci, šolarji, dijaki, študenti, raziskovalci in drugi strokovnjaki s področij raziskovanja, izobraževanja in kulture. Žal je bil lani projekt širitve mreže knjižničnih informacijskih sistemov in informacijskih sistemov o raziskovalni dejavnosti COBISS.Net dokončno pokopan. **Zakaj se je to zgodilo in kdo je za to odgovoren?**

Proti koncu 80. let je Računalniški center Univerze v Mariboru (RCUM) izumil organizacijski model sistema COBISS kot platformo za razvoj knjižničnih informacijskih sistemov z vzajemno katalogizacijo ter enotnim vodenjem katalogov in bibliografij ob distribuirani obdelavo podatkov. To je bila svetovna inovacija (izum) na področju organizacije knjižničarstva, ki je pritegnila pozornost številnih univerz in nacionalnih knjižnic v takratni Jugoslaviji kot tudi vodilnih institucij na področju knjižničarstva v svetu. Leta 1990 je bil RCUM preoblikovan v samostojno članico univerze – Institut informacijskih znanosti Univerze v Mariboru (IZUM), leta 1992 pa se je zaradi projekta COBISS.Net preoblikoval v samostojni javni zavod. S tem so bili po razpadu Jugoslavije ustvarjeni začetni pogoji za mednarodno pozicioniranje IZUM-a in razvoj mreže nacionalnih knjižničnih informacijskih sistemov sodelujočih držav. Čeprav osnovna dejavnost [IZUM-a](#) nikoli ni bila znanstvenoraziskovalna, se še danes uporablja zavajajoče ime **Institut informacijskih znanosti** (kljub preteklim pobudam za spremembo imena), kar v javnosti vzbuja napačen vtis o njegovi primarni funkciji.

Širitev mreže [COBISS.Net](#) je bila do leta 2010 mednarodna zgodba o uspehu slovenskega znanja, a se je zaradi podcenjevalnega odnosa takratnega Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo do IZUM-a in projekta COBISS.Net nakopičilo tudi toliko razvojnih težav, da sem leta 2011 protestno odstopil s funkcije direktorja IZUM-a, temu pa sta sledila odstopa še dveh članic vodstva IZUM-a. Da je IZUM s tem ostal brez kompetentnega vodstva z vizijo, sta najbolj zaslužna dva Mariborčana: takratni državni sekretar **dr. József Györkös** in takratni predsednik Upravnega odbora IZUM-a, **dr. Marjan Heričko**. Kot koordinator projekta COBISS.Net sem z IZUM-om pogodbeno sodeloval še do leta 2016, a tudi novi direktor, **Davor Šoštarič**, ni uspel prepričati državnih uradnikov, da je treba spremeniti sestavo Upravnega odbora IZUM-a in urediti status projekta COBISS.Net. Najprej je v letih 2013 in 2014 politično in finančno podporo projektu blokiral minister **dr. Jernej Pikalo**, v letih 2015 in 2016 pa sta bili zapravljeni še dve priložnosti za pridobitev 10 milijonov evropskih sredstev, za kar sta odgovorna Ministrstvo za zunanje zadeve in tedanji gospodarski minister **Zdravko Počivalšek**.

Vodenje IZUM-a je leta 2017 prevzel sodelavec IZUM-a, **dr. Aleš Bošnjak**, ki za opravljanje navedene funkcije ni imel in nima potrebnih kompetenc, a si je pri kandidaturi za direktorja IZUM-a pridobil zaupanje Vlade Republike Slovenije in zmanipuliranega Upravnega odbora IZUM-a z obljubo poslušnosti in z referenco, da je (bil) njegov svak minister **Zdravko Počivalšek**.

Civilna iniciativa in ignoranca aktualne politike

Leta 2019 je bila ustanovljena [Civilna iniciativa za rešitev strateških razvojnih vprašanj IZUM-a in projekta COBISS.Net](#). Poleg mene so bili ustanovitelji še vsi nekdanji rektorji Univerze v Mariboru, eden od nekdanjih rektorjev Univerze v Ljubljani in prva rektorica Univerze na Primorskem. Izpostavili smo naslednje cilje in predloge:

- Povrnitev političnega zaupanja v projekt COBISS.Net v ciljnih državah (Albanija, Bolgarija, Bosna in Hercegovina, Črna gora, Kosovo, Makedonija, Srbija in Hrvaška).
- Povečanje izvoza izvirnega slovenskega znanja in izkušenj pri izgradnji nacionalnih knjižničnih informacijskih sistemov in informacijskih sistemov o raziskovalni dejavnosti (merjeno v EUR).
- Dvig ugleda Slovenije v ciljnih državah projekta COBISS.Net in v mednarodnih organizacijah, ki podpirajo približevanje držav Zahodnega Balkana evropskim integracijam.
- Pod okriljem Kabineta predsednika vlade ali Ministrstva za zunanje in evropske zadeve vzpostaviti medresorsko koordinacijo strateških razvojnih usmeritev IZUM-a v mreži COBISS.Net in politično-diplomatskih aktivnosti za uveljavitev slovenskih interesov v ciljnih državah projekta.
- Spremeniti model upravljanja IZUM-a in kompetentno sestavo Upravnega odbora IZUM-a določiti v ustanovitvenem aktu IZUM-a skladno s specifičnostjo dejavnosti in razvojnimi usmeritvami IZUM-a.
- Projekt COBISS.Net umestiti med strateške (prioritetne) projekte mednarodnega razvojnega sodelovanja RS in Evropski komisiji predlagati financiranje širitve mreže COBISS.Net iz evropskih sredstev v okviru programa predpristopne pomoči IPA.

Na spletni strani Civilne iniciative za IZUM in COBISS.Net (www.zacobiss.net) lahko vidimo, da je prizadevanja in predloge za rešitev strateških razvojnih izzivov IZUM-a in projekta COBISS.Net podprlo tudi šest nekdanjih ministrov in vsi nekdanji mariborski župani. Lahko tudi preberemo, kako sta leta 2020 projekt COBISS.Net in spremembo sestave Upravnega odbora IZUM-a podprli dve komisiji Državnega sveta, podporo dveh odborov Državnega zbora v prejšnjem mandatu pa sta po razgovoru z direktorjem IZUM-a preprečila mariborska poslanka **mag. Branislav Rajić** in **Lidija Divjak Mirnik**. Več poslank in poslancev aktualnega mandata je po seznaitvi s problematiko obljubilo podporo predlaganim rešitvam odprtih vprašanj, a se zatem niso več oglasili. Aktualni mariborski župan, **Saša Arsenovič**, in rektor Univerze v Mariboru, **dr. Zdravko Kačič**, doslej nista pokazala zanimanja za usodo projekta COBISS.Net in s tem povezano mednarodno pozicioniranje IZUM-a.

Predsednik Vlade Republike Slovenije, **dr. Robert Golob**, je bil takoj po prevzemu dolžnosti 1. 6. 2022 seznanjen s problematiko in sanacijskim načrtom za rešitev projekta COBISS.Net, a se ni odzval, čeprav je naše predloge podprl njegov državni sekretar **Vojko Volk**. Ministrica za zunanje in evropske zadeve, **Tanja Fajon**, in minister za visoko šolstvo, znanost in inovacije, **dr. Igor Papič**, sta reševanje odprtih vprašanj prepustila svojim podrejenim, ki pa le slepo ali preračunljivo podpirajo poslušnega direktorja IZUM-a.

Ministrstvo za kulturo doslej ni izkazalo zanimanja za razvojne izzive IZUM-a in širitev mreže COBISS.Net. Bivša ministrica za digitalno preobrazbo, **dr. Emilija Stojmenova Duh**, se je novembra 2022 na pobudo za razgovor o odprtih vprašanjih in predlogih za rešitev projekta COBISS.Net odzvala s pojasnilom, da »Za ta namen nimamo predvidenih resursov, ne finančnih, ne človeških, ...«, aktualno **ministrico Ksenijo Klampfer** in državno sekretarko **dr. Aido Kamišalić Latifić** pa očitno zanima le podpora superračunalništvu.

Na posledice zgrešenih usmeritev in odločitev generalnega direktorja Direktorata za znanost in inovacije na **MVZI**, **dr. Tomaža Boha**, ter generalnega direktorja Direktorata za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč na **MZEZ**, **Edvina Skrta**, sem vladajoče politične strukture in slovenske knjižnice v mreži COBISS.Net nazadnje javno opozoril 15. 1. 2025 z [odprtim pismom](#) ([Demokracija](#), [+Portal](#)). **Odziva ni bilo!**

Ugrabljena izum in IZUM

Vodstvo IZUM-a je koordinacijo razvoja strokovnih osnov vzajemne katalogizacije (sistema COBISS) že leta 2020 prepustilo Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani in se zadovoljilo s sodelovanjem dveh

sodelavcev IZUM-a v komisiji NUK-a, namesto da bi IZUM oblikoval strokovno telo z udeležbo ekspertov iz nacionalnih knjižnic vseh držav v mreži COBISS.Net.

Podzemni računalniški center IZUM-a, ki je bil s pretežno evropskimi sredstvi zgrajen zaradi načrtovane širitve mreže COBISS.Net, je bil leta 2021 zapolnjen s superračunalnikom Vega, katerega vzdrževanje se je zaradi težav z izbrano tehnologijo izkazalo za zelo problematično. IZUM se pred tem ni ukvarjal s superračunalništvom in le eden od zaposlenih se je prešolal, vse druge inženirje do današnje 10-članske ekipe vzdrževalcev/upravljalcev superračunalnika je moral IZUM (tudi z velikimi težavami) najti na trgu delovne sile. Je pa bilo oboje za direktorja IZUM-a, **dr. Aleša Bošnjaka**, vredno truda: pridobil si je podporo tistih, od katerih je odvisen njegov direktorski položaj, mediji ga predstavljajo kot strokovnjaka za superračunalništvo in umetno inteligenco, ob tem pa je še finančno nagrajen za uspešnost pri tržni dejavnosti IZUM-a v mreži COBISS.Net, za kar pa so njegove zasluge kvečjemu negativne.

Nezakonito sestavljen in za odločanje o strateških razvojnih vprašanjih IZUM-a večinsko strokovno nekompetenten 9-članski Upravni odbor IZUM-a (sestava je v nasprotju s tremi zakoni) je v mandatu 2021–2025 (ko mu je kot predstavnik ministrstva, pristojnega za raziskovalno dejavnost, predsedoval **mag. Aleš Osrajnik** – bivši sekretar mariborskega odbora SMC) zvesto podpiral aktualnega direktorja IZUM-a in zavračal obravnavo ugotovitev in predlogov Civilne iniciative za IZUM in COBISS.Net. Tako bo očitno tudi v aktualnem mandatu Upravnega odbora IZUM-a (od marca 2025 dalje), ko mu kot predstavnik Ministrstva za digitalno preobrazbo predseduje **dr. Boštjan Vlaovič** (sicer zaposlen na FERi v Mariboru). Prvič v zgodovini IZUM-a predsednik UO ni predstavnik ministrstva, ki financira dejavnost IZUM-a, temveč predstavnik ministrstva, ki na državni ravni koordinira projekt nabave novega superračunalnika.

Poslovanje in delovanje IZUM-a je vedno bolj netransparentno, informiranje zaposlenih pa cenzurirano. IZUM je v letu 2025 iz naslova tržne dejavnosti v mreži COBISS.Net zunaj Slovenije (večinoma s prodajo licenc za programsko opremo) ustvaril preko 500.000 EUR prihodkov. Neodvisno od tega je od MZEZ in MVZI za »širitev mreže COBISS.Net in promocijo« dobil 50.000 EUR, mojo zahtevo (po Zakonu o dostopu do informacij javnega značaja) za razkritje dokumentacije, na podlagi katere je bila izdelana specifikacija porabe navedenih sredstev, pa je zavrnil z obrazložitvijo, da »z zahtevanimi dokumenti ne razpolaga«.

Vlada Republike Slovenije je ugrabitev IZUM-a formalno potrdila novembra 2025 s [Sklepom o ustanovitvi javnega infrastrukturnega zavoda Institut informacijskih znanosti](#), s katerim so naloge IZUM-a opredeljene z dvema novima usmeritvama z visoko prioriteto:

- upravljanje nacionalne infrastrukture zmogljivega računalništva, izvajanje storitev s področja superračunalništva, sodelovanje v slovenski skupnosti superračunalništva, sodelovanje v mednarodnih pobudah superračunalništva;
- sodelovanje pri razvoju in upravljanju repozitorijev za raziskovalne rezultate, izvajanje storitev na področju repozitorijev za raziskovalne rezultate in povezovanje v mednarodne pobude na področju repozitorijske infrastrukture za raziskovalne rezultate.

Ob tem je sestava Upravnega odbora IZUM-a usklajena z Zakonom o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti, ne pa tudi s Sporazumom z UNESCO-m, vendar začne veljati šele leta 2029!

Gre za očitno spremembo strateških usmeritev IZUM-a in kadrovske krepitve za potrebe vzdrževanje novega superračunalnika v stavbi, ki jo ob Dravi gradi ARNES. Ob tem je **dr. Aleš Bošnjak** prevzel tudi vlogo administrativnega koordinatorskega projekta Slovenske tovarne umetne inteligence (SLAIF). **Zakaj pa je treba zlorabiti in zapraviti reference ter razvojni potencial IZUM-a na področju knjižničarstva, da bi prišli do superračunalniškega centra, ki bi lahko bil oddelek ARNES-a ali samostojni javni zavod?**

Propadel projekt COBISS.Net

Leta 2010 je bil realen strateški cilj IZUM-a (z mednarodno razvojno pomočjo) v 5–10 letih v mrežo COBISS.Net poleg slovenskih povezati vse nacionalne, splošne, visokošolske in specialne knjižnice v ciljnih državah (Albanija, Bolgarija, Bosna in Hercegovina, Črna gora, Kosovo, Severna Makedonija, Srbija in Hrvaška), ob tem pa naj bi se število zaposlenih povečalo od 110 na 150. Zaradi načrtovane širitve mreže COBISS.Net je IZUM za povečanje svojih prostorskih in tehnoloških zmogljivosti pridobil tudi 7,2 milijona evropskih sredstev in tudi pokroviteljstvo Unesca. Današnje stanje je naslednje:

- Dne 3. 2. 2026 je bilo v IZUM-u 128 zaposlenih, a od tega najmanj 10 za potrebe vzdrževanja superračunalnika, ki nima nič skupnega s sistemi COBISS in SICRIS/E-CRIS v mreži COBISS.Net.
- V državah Zahodnega Balkana in Bolgariji je bilo konec leta 2024 v mrežo COBISS.Net povezanih šele 537 od 1300 nacionalnih, splošnih, visokošolskih in specialnih knjižnic (tj. 41 %) ter 26 šolskih knjižnic od nekaj tisoč – skupaj 563 knjižnic, konec leta 2025 pa celo ena manj.
- V Albaniji in na Kosovu so propadla prizadevanja za vzpostavitev nacionalnih knjižničnih informacijskih sistemov na platformi COBISS pod vodstvom nacionalnih knjižnic, ker IZUM in Vlada RS nista poskrbela za vzpostavitev politične koordinacije in organiziranje študija bibliotekarstva (v vsaki od navedenih držav ni več kot 10 knjižničarjev z univerzitetno izobrazbo iz bibliotekarstva, v Sloveniji jih je preko 600). IZUM je ob tem odstopil od izvirnega organizacijskega modela sistema COBISS in je le še eden od ponudnikov programske opreme za knjižnično poslovanje.
- V Bolgariji je sistem COBISS implementiran samo v treh knjižnicah, vse druge pa so se (tudi z mednarodno razvojno pomočjo) naslonile na druge sisteme.
- Pompozno najavljena vključitev nekaterih hrvaških knjižnic v COBISS.Net (leta 2022 najavljena celo v [dokumentarnem filmu o IZUM-u](#)) je propadla, ker sta IZUM in Svet COBISS.Net ignorirala vlogo nacionalne knjižnice Hrvaške.
- Zaradi omejene ponudbe IZUM-a brez politične koordinacije preko Vlade RS so na temeljih aplikacije SICRIS/E-CRIS zasnovani nacionalni informacijski sistemi o raziskovalni dejavnosti v sodelujočih državah v slepi ulici, ker z njimi ne upravljajo in jih ne dograjujejo za raziskovalno dejavnost pristojna ministrstva in agencije. Nekateri države zato razvijajo alternativne rešitve. Sicer pa zaradi [uzakonjene zmede pri upravljanju sistema SICRIS](#) tudi sodelovanje IZUM-a z Agencijo za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost RS (ARIS) ni ravno produktivno.
- Lani je bila (tretjič) zapravljen priložnost za pridobitev 15 milijonov evropskih sredstev v okviru programa IPA za [Projekt COBISS.Net – III. faza](#): Podpora razvoju nacionalnih knjižničnih informacijskih sistemov držav Zahodnega Balkana in njihovi integraciji v skupni izobraževalni, raziskovalni in kulturni prostor EU (2025–2029). Direktor IZUM-a namreč ni podprl [predloga](#), ki ga je minister za visoko šolstvo, znanost in inovacije na pobudo direktorja [NAKVIS](#)-a poslal Evropski komisiji v začetku septembra 2024, pomoč pri lobiranju v Bruslju pa je odklonil tudi MZEZ.
- Dr. Aleš Bošnjak je s podporo uradnikov na MVZI na dveh srečanjih [Meetings of the Western Balkans Steering Platform on Research and Innovation](#) predstavil svoj (skrajšan) program projekta COBISS.Net, 10. junija 2025 predlagal članom Sveta COBISS.Net prijavo na razpis HORIZON-INFRA-2025-01-DEV-03, nato pa 16. julija 2025 predlog umaknil z obrazložitvijo: "Obveščamo vas, da smo prejeli navodila glede naše prijave na razpis HORIZON tako od našega matičnega ministrstva kot od Evropske komisije. Žal trenutno ne moremo v celoti ukrepati v skladu s temi navodili, saj v tej fazi postopka še ne izpolnjujemo vseh potrebnih meril za upravičenost."
- Zaradi zapravljenega zaupanja v projekt COBISS.Net se predstavniki ministrstev za kulturo, znanost in izobraževanje iz sodelujočih držav [konferenc COBISS](#) ne udeležujejo več.
- Prvič v zgodovini IZUM-a se seje Sveta COBISS.Net 7. 11. 2025 ni udeležil nihče od direktorjev nacionalnih knjižnic v mreži COBISS.Net. Na poziv predstavnice Unesca, dr. Xianhong Hu, da IZUM

"svoje delo razširi tudi na države zunaj Evrope in Zahodnega Balkana" se je direktor IZUM-a odzval s pojasnilom, da "je IZUM pri širitvi mreže omejen glede števila zaposlenih". Problem seveda ni v številu zaposlenih temveč v nekompetentnosti in nezainteresiranosti direktorja IZUM-a, Upravnega odbora IZUM-a in Vlade Republike Slovenije za širitev mreže COBISS.Net.

- Iz sporočila, ki sem ga 31. 12. 2025 prejel iz ene od nacionalnih knjižnic, izpostavljam samo dva stavka: "Vse, kar se dogaja in počne, ni to, kar bi se moralo početi po mojih merilih in pogledih. Že sama ideja o ustanovitvi in delovanju Sveta COBISS.Net ter načrti, ki so bili zastavljeni za dosego cilja, so bili zasnovani precej drugače in bolj kompleksno, kot to, kar se počne zdaj."

Tako je, ker v IZUM-u že devet let ni več nikogar s kompetencami za organiziranje nacionalnih knjižničnih informacijskih sistemov in vodenje projekta širitve mreže COBISS.Net z mednarodno razvojno pomočjo, **dr. Aleš Bošnjak** pa sledi le interesom tistih, od katerih je odvisen njegov položaj.

Manipulacije s pokroviteljstvom Unesca

Da bi razumeli pokroviteljstvo Unesca, se je treba vrniti v leto 2011 in 2012, ko so potekala pogajanja z Unescom o preoblikovanju in preimenovanju IZUM-a v Regionalni center za knjižnične informacijske sisteme in informacijske sisteme o raziskovalni dejavnosti pod pokroviteljstvom Unesca. UNESCO je dobesedno posvojil strateške usmeritve IZUM-a pri širitvi mreže COBISS.Net in seznam njegovih nalog po vladnem sklepu o ustanovitvi IZUM-a iz leta 2002, kategorično pa je zahteval spremembo sestave Upravnega odbora IZUM-a tako, da bi ga sestavljali (a) predstavnik Vlade Republike Slovenije, (b) predstavnik generalnega direktorja Unesca, (c) predstavnik Sveta COBISS.Net, (d) predstavnik skupnosti uporabnikov iz Slovenije in (e) predstavnik zaposlenih na centru. Vlada RS je s tem soglašala, po podpisu Sporazuma z Unescom septembra 2012 (podpisal ga je takratni minister za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, **dr. Žiga Turk** – v obdobju 2005–2007 član Upravnega odbora IZUM-a) pa tega ni uresničila. Rezultat:

- UNESCO in uporabniki storitev in proizvodov IZUM-a zunaj Slovenije nimajo nobenega vpliva na dejavnost in razvojne usmeritve IZUM-a,
- na sejah Upravnega odbora IZUM-a se o problematiki širitve mreže COBISS.Net ne razpravlja (tabu tema),
- IZUM in njegovi partnerji v mreži COBISS.Net pa nimajo nobenih koristi od pokroviteljstva Unesca.

UNESCO je septembra 2025 napotil v IZUM dva eksperta družbe Strategicus Consulting iz Romunije, da evalvirata delovanje IZUM-a kot centra II. kategorije pod okriljem Unesca. Takrat sem predpostavljal, da so v Unescu spoznali, da se cilji pokroviteljstva Unesca ne uresničujejo. Evalvatorja sem seznanil z aktualno situacijo in s pismom, ki sem ga pred tem poslal večletnemu predstavniku Unesca v Svetu COBISS.Net, **dr. Bhanu Neupanetu** ([Zadeva: Širitev mreže COBISS.Net brez perspektive](#)). Slednji mi je namreč že leta 2016, ko sva bila skupaj v Bruslju, povedal, da se UNESCO z Vlado RS ne bo prepiral.

Direktor IZUM-a je na zoom seji Sveta COBISS.Net dne 7. 11. 2025 udeležencem pojasnil, »da so imeli tudi evalvacijo za ohranitev naslova regionalnega centra. Imeli so številne razgovore, zaključki so bili zelo pozitivni, ocenjevalci zadovoljni, IZUM pa upa na uspešno sodelovanje z Unescom tudi v prihodnosti«. K temu je nova predstavnica Unesca, **dr. Xianhong Hu**, dodala, »da je tudi ona slišala, da je bila evalvacija zelo uspešna«. Ko sem konec decembra to prebral v [zapisniku navedene seje](#), sem se vprašal, če morda hoče UNESCO prikriti dejansko stanje in je zato naročil pozitiven rezultat evalvacije. Evalvatorju in direktorju družbe Strategicus Consulting, **Ghica Gheorghiu**, poslal naslednje vprašanje: »Mi lahko razložite, kaj se za tem skriva? Ste naloge evalvatorja opravili profesionalno ali ste se morali podrediti interesom

tistih, ki so odgovorni za propad projekta?» Dobil sem kratek odgovor, da je šlo za standardni postopek evalvacije, ki je temeljil na smernicah Unesca in mednarodno priznanih najboljših praksah.

Direktor Urada za UNESCO na MVZI, **Gašper Hrastelj**, mi je 5. januarja letos sporočil, da so prejeli poročilo o evalvaciji delovanja IZUM kot centra II. kategorije pod okriljem Unesca. V e-pošti, ki jo je v vednost poslal tudi direktorju IZUM-a, je še zapisal: "Poročilo je izjemno pozitivne vsebine. Prepričan sem, da vam bo poročilo v kratkem poslal direktor IZUM-a – Aleš, prosim posreduj." Do danes mi **dr. Aleš Bošnjak** poročila ni poslal, ga pa skriva tudi pred zaposlenimi v IZUM-u. Celo nekateri člani ožjega vodstva IZUM-a so potrdili, da poročila še niso videli. Je to normalno, če je ocena delovanja IZUM-a »izjemno« pozitivna? Morda pa se direktor IZUM-a zaveda, da pozitivno poročilo ne odraža dejanskega stanja.

Zaključek

Na pročelju poslovne stavbe IZUM-a v Mariboru lahko preberemo »Skupaj krepimo zaupanje v znanost in razvoj«. Cinizem! Sprašujem se, s čem IZUM krepi zaupanje v znanost in razvoj? Zagotovo se je lepo skrivati za zaupanja vrednim imenom »Institut informacijskih znanosti«, pokroviteljstvom Unesca in popularnim superračunalnikom, a nam to zunaj Slovenije ne bo povrnilo zapravljenega zaupanja v projekt COBISS.Net. Kolektiv IZUM-a seveda ni ogrožen, ker ima IZUM v Sloveniji monopol in zagotovljeno financiranje iz državnega proračuna, zunaj meja Slovenije pa s ponudbo le programske opreme nima več prednosti pred drugimi ponudniki knjižničnih aplikacij. Seveda pa lahko pa Upravni odbor IZUM-a s prihodki od prodaje licenc za uporabo programske opreme COBISS v obstoječi mreži še naprej nagraduje »uspešnost« direktorja IZUM-a.

Na pročelju poslovne stavbe IZUM-a najdemo tudi imena glavnih produktov IZUM-a. Manjka le COBISS.Net. Ob tem pa lahko v Strateškem načrtu IZUM-a za obdobje 2025–2030, ki je na spletni strani cobiss.net objavljen v slovenskem, srbskem in angleškem jeziku, preberemo: »V mrežo COBISS.net želimo povezati vse raziskovalne organizacije ter visokošolske, specialne, splošne in šolske knjižnice v ciljnih državah, hkrati pa vzpostaviti kompatibilne sisteme za evalvacijo raziskovalne dejavnosti. S tem se bo zaostanek razvojnih možnosti lokalnega okolja v teh državah za dosežki Slovenije drastično zmanjšal in se močno približal ravni, ki je na voljo vsem deležnikom v Sloveniji.« Neuresničljivo in naduto!

Na koncu čestitam ministrici za zunanje in evropske zadeve, **Tanji Fajon**, in ministru za visoko šolstvo, znanost in inovacije, **dr. Igorju Papiču**, za uspešen pokop projekta COBISS.Net in ugrabitev IZUM-a. Ob tem jima želim še tudi uspešno porabo proračunskih sredstev, ki so bila direktorju IZUM-a obljubljena za potrebe izvajanja projekta COBISS.Net v letu 2026.

Preko spletne strani Civilne iniciative za IZUM in COBISS.Net (www.zacobiss.net) je možen dostop do preko 40 člankov, sestavkov in pisem iz obdobja 2011–2025 z opozorili in predlogi, ki so jih vladajoče politične strukture ignorirale.

To je učbeniški primer, kako država z napačnim upravljanjem uniči lasten razvojni potencial. Maribor in Slovenija sta izgubila strateško prednost, ki smo jo na področju knjižničarstva v regiji Jugovzhodne Evrope gradili desetletja.

Mag. Tomaž Seljak

Vodilni avtor sistemov COBISS in SICRIS,
pobudnik ustanovitve in dolgoletni direktor IZUM-a ter dolgoletni koordinator projekta COBISS.Net